

Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö: Julkisen hallinnon IT-hankintojen yleiset sopimusehdot (JIT 2025)

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/7190/2026

Luonnos Tampereen kaupungin lausunnoksi

Tampereen kaupunki kiittää mahdollisuudesta lausua ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Taustakysymys

Valitse missä ominaisuudessa annatte lausuntonne. Jos vastaatte "muu", tarkenna mielellään näkökulmanne.

Hankintayksikkö

- Toimittaja
- Muu

1. Yleiset huomiot vakiosopimusehtojen rakenteesta ja erityisehdoista

JIT 2025-ehdot koostuvat seuraavista ehdoista: Yleiset sopimusehdot (JIT 2025 – Yleiset ehdot) Liite 1. Erityisehdot tilaajan sovellushankinnoista avoimen lähdekoodin ehdoin (JIT 2025 – Tilaajan sovellukset avoin lähdekoodi) Liite 2. Erityisehtoja tilaajan sovellushankinnoista muulla kuin avoimella lähdekoodilla ehdoin (JIT 2025 – Tilaajan sovellukset ei-avoin) Liite 3. Erityisehtoja palveluista (JIT 2025 – Palvelut) Liite 4. Erityisehtoja konsultointipalveluista (JIT 2025 – Konsultointi) Liite 5. Erityisehtoja laitehankinnoista (JIT 2025 – Laitteet) Liite 6. Erityisehtoja tietoverkon välityksellä käytettävistä palveluista (JIT 2025 – Palvelut verkon kautta) Liite 7. Erityisehtoja asiantuntijatyön hankinnasta (JIT 2025 – Asiantuntijatyö) JYSE/JIT Henkilötietojen käsittelyn ehdot Henkilötietojen käsittelytoimien kuvaus. Sopimusehtoja on tarkoitettu käytettäväksi aina siten, että yleisten sopimusehtojen (JIT 2025 - Yleiset ehdot) lisäksi käytetään soveltuvia erityisehtoja. Erityisehtoja ei ole tarkoitettu käytettäväksi ilman yleisiä sopimusehtoja, eikä myöskään voi käyttää yleisiä ehtoja ilman hankintaan soveltuvia erityisehtoja.

Onko ehtojen rakenne (yleiset ehdot - erityisehdot) mielestänne selkeä ja tarkoituksenmukainen? Perustele mielellään, ellei mielestäsi ole selkeä tai tarkoituksenmukainen. Millainen sen pitäisi olla?

- Kyllä

- **Ei**

Vastaus: JIT 2025 -ehtojen perusrakenne, jossa sopimusehdot muodostuvat yleisistä ehdoista ja niitä täydentävistä erityisehdoista, on lähtökohtaisesti selkeä, looginen ja hyvin perusteltu. Rakenne vastaa vakiintunutta käytäntöä ja mahdollistaa ehtojen soveltamisen erilaisiin IT-hankintoihin. Käytännössä haasteita aiheutuu kuitenkin tilanteissa, joissa hankintaan sovelletaan useita erityisehtoja samanaikaisesti, sillä erityisehtojen keskinäinen suhde ja soveltamisrajat jäävät osin epäselviksi. Lisäksi yleiset ehdot jäävät joiltain osin liian yleisluonteisiksi, jolloin merkittäviä periaatteita joudutaan ratkaisemaan hankintakohtaisilla kirjauksilla. Lausunnonantaja katsoo, että rakennetta tulisi kehittää vahvistamalla yleisten ehtojen ohjaavaa roolia ja selkeyttämällä erityisehtojen keskinäistä suhdetta.

Onko jokin erityisehtoliitteistä tarpeeton? Jos vastaat kyllä, kerro mikä erityisehtoliite on tarpeeton ja miksi se on tullut tarpeettomaksi.

- **Ei**
- Kyllä

Pitäisikö erityisehtoihin lisätä jokin uusi ehtoliite? Jos vastaat kyllä, minkälaista IT-hankintaa sen tulisi koskea?

- Ei
- **Kyllä**

Vastaus: JIT 2025 -sopimusehdoissa ei ole suoraan soveltuvia erityisehtoja hankintatilanteisiin, joissa järjestelmä hankitaan ohjelmistopalveluna (SaaS), mutta sopimukseen sisältyy lisäksi käyttöönottoprojekti sekä jatkuvaa kehittämistä koskevia elementtejä. Tällaiset yhdistelmäluonteiset hankinnat ovat julkisessa hallinnossa yhä yleisempiä, mutta JIT 2025 -ehtokokonaisuus ei tällä hetkellä tarjoa niihin selkeää ja yhtenäistä sopimusmallia. Käytännössä tämä johtaa siihen, että yhdessä sopimuksessa joudutaan soveltamaan samanaikaisesti useita eri erityisehtoja. Tämä heikentää sopimuskokonaisuuden selkeyttä, lisää tulkintariskejä ja kasvattaa hankintayksiköiden sopimusvalmisteluun liittyvää työmäärää.

Tekoälyä hyödynnetään yhä useammin osana tavanomaisia tietojärjestelmiä, eikä ainoastaan erillisinä tekoälysovelluksina. JIT 2025 -sopimusehdoissa tekoälyä (AI, koneoppiminen, generatiivinen tekoäly tms.) ei mainita nimenomaisesti eikä tekoälyn hyödyntämistä koskevia ehtoja siten ole sisällytetty yleisiin ehtoihin tai erityisehtoihin. Tekoälyn käyttöön liittyvät keskeiset sopimukselliset kysymykset, kuten tekoälyn koulutus-, käyttö- ja jatkokehitykseen liittyvien tietojen oikeudellinen asema, tekoälymallien ja tuotosten omistus ja käyttöoikeudet, vastuunjako tekoälyn tuottamista virheellisistä tuloksista sekä julkisen hallinnon edellyttämä läpinäkyvyys, valvottavuus ja selitettävyys, jäävät näin ollen kokonaan hankintakohtaisesti sovittaviksi. Tekoälyn yleistyessä osaksi julkisen hallinnon IT-ratkaisuja olisi perusteltua huomioida tekoäly JIT-ehdoissa nimenomaisesti ja määrittellä sitä koskevat keskeiset periaatteet ja vastuut yhtenäisellä tavalla. Tekoälyn sääntely-ympäristön (ml. EU-tason tekoälysääntely) sekä julkisen hallinnon erityisvelvoitteiden vuoksi

tekoälyä koskevat sopimusehdot tulisi sisällyttää JIT 2025 -sopimusehtoihin joko omana ehtokokonaisuutenaan tai erillisinä määräyksinä.

Koska tekoälyä koskevat ehdot puuttuvat, hankintayksiköt joutuvat tekemään omia tekoälyä koskevia liitteitä hankintasopimuksiin.

2. Yleiset sopimusehdot (JIT 2025 - Yleiset ehdot)

JIT 2025 – Yleiset ehdot on tarpeen mukaan täsmennetty kauttaaltaan. Määritelmiin on lisätty uudet alihankkijan ja pakotteen määritelmät. Avoimen lähdekoodin lisenssin määritelmä on muutettu Yhteentoimiva Eurooppa -asetuksen määritelmän mukaiseksi. Hinnanmuutoksia koskevaan lukuun on lisätty mahdollisuus sopia indeksiin perustuvista hinnannuutoksista. Käytettävästä indeksistä tulee sopia sopimuksessa. Maksuehtoja koskevaan lukuun on lisätty vaatimus ns. Eurooppa-normin mukaisesta verkkolaskusta. Hankintayksiköiden ja elinkeinonharjoittajien sähköisestä laskutuksesta annetun lain (241/2019) 4 §:n mukaan hankintayksiköllä ja elinkeinonharjoittajalla on oikeus saada pyynnöstä lasku toiselta hankintayksiköltä tai elinkeinonharjoittajalta sähköisenä laskuna. Sähköinen lasku on määritelty edellä mainitun lain 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa. Valtio vastaanottaa vain Eurooppa-normin mukaisia verkkolaskuja ja käytäntö on yleinen myös muissa hankintayksiköissä. Vahingonkorvaus ja vastuunrajoitus -lukuun on täsmennetty, miten laskennallinen 12 kuukauden hinta lasketaan. Purkuehtoon on lisätty tilaajan oikeus purkaa myös muut samaan toimituskokonaisuuteen kuuluvat sopimukset, jos tilaaja ei voi yhden kokonaisuuteen kuuluvan sopimuksen purkamisen vuoksi käyttää niitä olennaisilta osin enää hyödykseen. Toimittajan ilmoitusvelvollisuutta tilaajalle on laajennettu pakotteiden ja merkittävien määräysvaltamuutosten osalta. Salassapitoa, tietosuojaa sekä tietoturvaa ja varautumista koskevia ehtoja on täsmennetty ja tietosuoja on erotettu omaksi luvukseksi. Yleisiin ehtoihin on lisätty JYSE-ehtoja noudatellen uudet luvut ”Tilaajavastuu” ja ”Kielletyt kilpailunrajoitukset”. Tilaajavastuuta koskeva ehto on aiemmin puuttunut JIT-ehdoista. Ehdolla mm. velvoitetaan toimittaja toimittamaan tilaajalle tilaajavastuulainsäädännössä edellytetyt selvitykset. Ehtoihin on lisäksi otettu kiellettyjä kilpailunrajoituksia koskeva ehto, jonka perusteella kilpailulain (948/2011) 5 §:ssä tarkoitettuun kiellettyyn kilpailunrajoitukseen syyllistynyt toimittaja olisi velvollinen maksamaan tilaajalle sopimussakon. Ehdolla pyritään ennalta torjumaan muun ohella tarjouskartellien muodostamista. Tilaajalle on annettu JYSE-ehtojen mukaisesti oikeus irtisanoa sopimus myös, mikäli toimittajaan kohdistuu pakote tai Suomen viranomaisten asettama varojen jäädyttämispäätös. Mikäli ne kohdistuvat toimittajan alihankkijaan, tulee tällainen alihankkija vaihtaa tilaajan vaatimuksesta.

Kirjoita tähän huomionne yleisistä ehdoista. Ovatko tehdyt muutokset olleet toimivat? Kehittämisehdotuksia?

Vastaus: JIT 2025 – Yleiset ehdot muodostavat selkeän peruskehiksen julkisen hallinnon IT-hankinnoille, mutta jäävät ylätasoisiksi vaativissa ja yhdistelmäluonteisissa hankinnoissa, erityisesti monitoimittaja- ja kehityspainotteisissa hankinnoissa. Kehityspainotteisissa hankinnoissa sopimuksen kohde, sisältö ja tekninen ratkaisu täsmentyvät sopimuskauden aikana. Yleiset ehdot eivät riittävästi ohjaa muutostenhallintaa. Yleiset ehdot eivät myöskään riittävästi ohjaa useiden erityisehtojen samanaikaista soveltamista, niiden keskinäistä etusijaa tai rajapintoja, mikä lisää tulkintariskiä.

Yleiset ehdot lähtevät siitä olettamuksesta, että dataa käsitellään vain palvelun tuottamista varten. Tekoälyn yleistyessä osaksi julkisen hallinnon IT-ratkaisuja olisi perusteltua huomioida datan käyttö, jatkohyödyntäminen ja tekoälyn vaikutus vastuunjakoon, muutostenhallintaan ja sopimuksen kohteeseen yleisissä ehdoissa periaatetasolla. Yleiset ehdot sisältävät datan käsittelyyn liittyviä käsitteitä, kuten datakuvaus, mutta tekoälyyn tai datan jatkohyödyntämiseen liittyviä keskeisiä käsitteitä ei ole määritelty.

JIT 2025 -Sopimusehdoissa on yleisellä tasolla huomioitu julkista hallintoa sitova lainsäädäntö. EU:n viimeaikainen datasääntely, erityisesti datasäädös (EU) 2023/2854 (Data Act) ja datahallintosäädös (EU) 2022/868 (Data Governance Act), asettavat kuitenkin uusia ja aiempaa täsmällisempiä vaatimuksia datan saatavuuteen, käyttöoikeuksiin ja uudelleenkäyttöön, joita ei kaikilta osin ole nimenomaisesti käsitelty JIT 2025 -ehdoissa. JIT 2025 -ehtojen jatkokehittämisessä olisi perusteltua selkeyttää sopimusehdoissa datan saatavuutta, käyttöoikeuksia ja luovutusta koskevia periaatteita EU:n datasääntelyn näkökulmasta.

JIT 2025 -sopimusehdoissa ei ole ryhmittymän vastuuta koskevia nimenomaisia ehtoja, vaan vastuu määräytyy sen mukaan, mikä tai mitkä organisaatiot on nimetty hankintasopimuksessa toimittajaksi. Ryhmittymän jäsenten yhteisvastuu tilaajaa kohtaan ei siten synny JIT-ehtojen perusteella automaattisesti. JIT-ehtojen jatkokehittämisessä olisi perusteltua huomioida ryhmittymätilanteet.

IT-hankinnoissa käytetään yhä useammin voimavarayksiköihin perustuvia hankintamalleja, joissa toimittaja asettaa tilaajan käyttöön asiantuntijaresursseja tai tiimejä, mutta työn päivittäinen ohjaus ja tehtävien priorisointi tapahtuu tilaajan toimesta. Tällaisissa hankinnoissa vastuunjakoon liittyy erityisiä piirteitä, joita ei ole JIT 2025 -sopimusehdoissa käsitelty. JIT-ehtojen jatkokehittämisessä olisi perusteltua selkeyttää voimavarayksiköihin perustuvia hankintoja koskevia vastuita. Tämä voisi tarkoittaa esimerkiksi periaatteen kirjaamista siitä, missä määrin toimittaja vastaa voimavarayksikön toiminnasta silloin, kun tilaaja ohjaa työtä operatiivisesti, sekä miten vastuu jakautuu tilaajan antamien ohjeiden ja toimittajan resurssivastuun välillä.

JIT 2025 -yleisten ehtojen hinnanmuutoksia koskevaa indeksiehtoa tulisi täsmentää tulkintaerimielisyyksien vähentämiseksi. Käytännössä tilaajan ja toimittajan tulkinnat sovellettavasta Tilastokeskuksen indeksistä poikkeavat toisistaan, mikä on johtanut toistuviin ristiriitoihin sopimus- ja hinnanmuutosneuvotteluissa. Ehdotamme, että IT-palveluhankinnoissa sovellettavaksi lähtökohtaiseksi indeksiksi määritellään Tilastokeskuksen Palvelujen tuottajahintaindeksi (BtoG) ja sen toimialaluokka TOL 62 ”Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta” tai hankinnan kohdetta tarkemmin vastaava alaluokka. Tarvittaessa sopimusosapuolet voivat perustellusta syystä sopia poikkeamisesta. Tällainen täsmennys parantaisi ennakoitavuutta, yhdenmukaistaisi käytäntöä ja vähentäisi sopimustulkintoihin liittyviä kiistoja.

JIT 2025 Kohta 11.3. Vastuunrajoitusta ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että mikäli sopimukseen sovelletaan henkilötietojen käsittelyn ehdot -liitettä ja vahinko johtuu mainitun liitteen ehtojen rikkomisesta, on sovellettava vastuunrajoitus toimituksen laskennallista 12 kuukauden hintaa korkeampi, esimerkiksi 60 kuukauden laskutusta vastaava summa. Toimituksen arvo voi olla hyvin vähäinen, mutta potentiaaliset henkilötietojen käsittelyyn liittyvät riskit voivat aiheuttaa merkittävästi toimituksen hintaa suurempia vahinkoja.

3. Erityisehdot tilaajan sovellushankinnoista avoimen lähdekoodin ehdoin (JIT 2025 - Tilaajan sovellukset avoin lähdekoodi) sekä tilaajan sovellushankinnoista muulla kuin avoimen lähdekoodin ehdoin (JIT 2025 - Tilaajan sovellukset ei-avoin)

Keskeisin muutos JIT 2025 - Tilaajan sovellukset avoin lähdekoodi-liitteessä on se, että sovelluksen avointa julkaisemista koskevista ehdoista on luovuttu (luvut "Sovelluksen avoin julkaiseminen", "Kehittämismalli" ja "Julkaistavan sovelluksen ylläpito"). Lisäksi käytettävää lisenssiä koskevaa tekstiä on ajantasaistettu. "JIT 2025 - Tilaajan sovellukset ei-avoin"-ehtoihin ei ole tehty olennaisia muutoksia. Ehtoja on hieman täsmennetty kauttaaltaan. Projektihenkilöstön vaihtumiseen on kiinnitetty erityistä huomiota.

Kirjoita tähän huomionne erityisehdoista JIT 2025 - Tilaajan sovellukset avoin lähdekoodi ja JIT 2025 - Tilaajan sovellukset ei-avoin. Ovatko tehdyt muutokset olleet toimivat? Kehittämisehdotuksia?

Vastaus: *JIT 2025 – Tilaajan sovellukset (avoin lähdekoodi) -ehdot*

JIT 2025 – Tilaajan sovellukset (avoin lähdekoodi) -ehdot tukevat avoimen lähdekoodin hyödyntämistä, mutta jäävät käytännön soveltamisessa yleisluonteisiksi. Ehdot eivät riittävästi täsmennä vastuunjakoa komponenttien valinnasta, päivityksistä, yhteensopivuudesta ja elinkaaren hallinnasta, eivätkä huomioi avoimen lähdekoodin tietoturvan erityispiirteitä (haavoittuvuuksien seuranta, korjausten aikataulut ja vastuut). Lisenssien yhteensopivuuden hallinta ja tilaajalle annettava lisenssidokumentaatio jäävät ohueksi. Myös jatkuvuus ja exit (koodivarastot, dokumentaatio, siirrettävyys toiselle toimittajalle) sekä yhteensovitus erityisehtojen kanssa edellyttävät selkeyttämistä.

JIT 2025 – Tilaajan sovellukset (ei-avoin lähdekoodi)

JIT 2025 – Tilaajan sovellukset (ei-avoin lähdekoodi) -ehdot muodostavat peruskehityksen tilaajalle toteutettaville sovelluksille, mutta jäävät vaativissa ja pitkäkestoisissa hankinnoissa osin yleisluonteisiksi. Ehdot eivät riittävästi täsmennä immateriaalioikeuksien ja käyttöoikeuksien laajuutta, tilaajan oikeutta jatkokehitykseen eikä toimittajan tausta-aineiston ja tilaajalle syntyvän aineiston erottelua. Ehtoihin tulisi sisällyttää esimerkiksi kirjaus siitä, että tilaajalla on oikeus muokata ja kehittää sovellusta myös kolmannen osapuolen avulla, yhdistää sovellus muihin järjestelmiin ja rajapintoihin ja käyttää sovellusta osana laajempia palvelu- ja järjestelmäkokonaisuuksia. Lisäksi tulisi täsmentää, miten jatkokehityksessä syntyvien muutosten IPR määräytyy. Ylläpito ja elinkaaren hallinta sekä yhteensovitus muiden JIT 2025 -erityisehtojen kanssa edellyttävät paljon hankintakohtaisia täsmennyksiä.

4. Erityisehdot palveluista (JIT 2025 - Palvelut)

JIT 2025 – Palvelut-ehdoissa palvelun lopputuloksia koskevia tilaajan oikeuksia sekä avustamisvelvollisuutta koskevaa lukua on tarkennettu. Muilta osin ehtoihin on tehty pienempiä täsmennyksiä.

Kirjoita tähän huomionne erityisehdoista JIT 2025 - Palvelut. Ovatko tehdyt muutokset olleet toimivat? Kehittämisehdotuksia?

Vastaus: Erityisehtoja palveluista (JIT 2025 – Palvelut) muodostavat toimivan peruskehiksen, mutta jäävät erityisesti vaativissa ja pitkäkestoisissa palveluhankinnoissa liian yleisluonteisiksi. Palvelutasoehtojen sisältö, mittarit, palveluajat sekä vaste- ja korjausajat jäävät hankintayksikön erikseen määriteltäviksi, eikä ehdoissa anneta riittävää ohjausta palvelutasojen systemaattiseen määrittelyyn. JHS-suositusten poistumisen myötä julkisessa hallinnossa ei tällä hetkellä ole käytössä yhtenäistä tai vakiintunutta mallia palvelutasojen määrittelyn tueksi, mikä korostaa tarvetta sisällyttää tällainen ohjaava malli osaksi JIT 2025 -sopimusehtoja. Ehdot eivät myöskään riittävästi huomioi kriittisten palveluiden erityisvaatimuksia, kuten 24/7-tuen, korkean käytettävyyden tai varautumisen tarvetta. Myös ehtojen suhde muihin JIT 2025 -erityisehtoihin jää osin epäselväksi.

5. Erityisehdot konsultointipalveluista (JIT 2025 - Konsultointi)

JIT 2025 – Konsultointi-ehtojen käyttöohjeeseen on tarkennettu, että konsultointiehdot on tarkoitettu käytettäväksi konsultointipalvelussa. Niitä ei ole tarkoitettu projektimuotoisiin sovellushankintoihin eikä IT-alan asiantuntijatyötä hankittaessa. Näihin tarkoituksiin on omat erityisehdot. Luku ”Tilaaajan aineiston siirto tilaajalle” on poistettu, koska konsultointiehtoja ei ole tarkoitettu käytettäväksi tietojärjestelmän luomiseen. Tilaaajan aineiston palauttaminen tai tuhoaminen sopimuksen päättyessä on huomioitu luvussa ”Oikeudet”.

Kirjoita tähän huomionne erityisehdoista JIT 2025 - Konsultointi. Ovatko tehdyt muutokset olleet toimivat? Kehittämisehdotuksia?

Vastaus: JIT 2025 – Konsultointi -ehdot soveltuvat rajattuihin ja lyhytkestoisiiin toimeksiantoihin, mutta jäävät vaativissa konsultointihankinnoissa liian yleisluonteisiksi. Ehdot eivät riittävästi ohjaa toimeksiannon tulostuota, toimitettavia tuotteita ja hyväksymiskriteereitä, konsultin riippumattomuutta ja sidonnaisuuksia, ohjaus- ja raportointikäytäntöjä eikä laadunvarmistusta. Lisäksi konsultointityössä syntyvien tuotteiden immateriaalioikeudet ja jatkohyödynnettävyys sekä korjausmekanismit jäävät osin epäselviksi. Myös yhteensovitus muiden JIT 2025 -erityisehtojen kanssa on niukasti ohjeistettu, mikä lisää hankintakohtaisten täsmennysten tarvetta ja sopimusriskejä.

6. Erityisehdot laitehankinnoista (JIT 2025 - Laitteet)

JIT 2025 – Laitteet-ehtoihin on lisätty uusi luku ”Laitteen ominaisuudet”, jonka sisältö noudattelee JYSE 2025 TAVARAT -ehtoja. Aiemmat luvut ”Muutokset” sekä ”Korvaavat laitteet ja muutokset” on yhdistetty ehtojen lukuun 11 ”Korvaavat laitteet ja muutokset”.

Kirjoita tähän huomionne erityisehdoista JIT 2025 - Laitteet Ovatko tehdyt muutokset olleet toimivat? Kehittämisehdotuksia?

Vastaus: JIT 2025 – Laitteet -erityisehdot muodostavat peruskehiksen yksinkertaisille laitehankinnoille, mutta jäävät puutteellisiksi tilanteissa, joissa laitehankinta kytkeytyy asennus-, käyttöönotto-, ylläpito- tai elinkaaripalveluihin taikka osaksi laajempaa ICT-kokonaisuutta. Lisäksi yhteensovitus muiden JIT 2025 -erityisehtojen kanssa edellyttää

käytännössä runsaasti hankintakohtaisia poikkeuksia, mikä heikentää sopimuskokonaisuuden selkeyttä ja ennakoitavuutta.

7. Erityisehdot tietoverkon välityksellä käytettävistä palveluista (JIT 2025 - Palvelut verkon kautta)

JIT 2025 – Palvelut verkon kautta-ehdot on kauttaaltaan modernisoitu ja niissä todetaan aiempaa selvemmin, että ehdot on tarkoitettu käytettäväksi hankittaessa SaaS-palveluita.

Kirjoita tähän huomionne erityisehdoista JIT 2025 - Palvelut verkon kautta. Ovatko tehdyt muutokset olleet toimivat? Kehittämisehdotuksia?

Vastaus: JIT 2025 – Palvelut verkon kautta -erityisehdot muodostavat peruskehiksen SaaS- ja pilvipalvelujen hankinnalle, mutta jäävät monilta osin yleisluonteisiksi vaativissa käyttötapauksissa. Ehdot eivät riittävästi täsmennä toimittajan ja tilaajan välistä vastuunjakoja palvelun muutostilanteissa, päivityksissä ja toiminnallisen sisällön kehittyessä. Lisäksi tietoturvaan, tietosuojaan, tietojen siirrettävyyteen ja palvelusta irtautumiseen liittyvä ohjaus edellyttää käytännössä laajoja lisäehtoja. Myös yhteensovitus muiden JIT 2025 -erityisehtojen kanssa, erityisesti käyttöönottoprojektien ja kehittämisen osalta, jää puutteelliseksi.

8. Erityisehdot asiantuntijatyön hankinnasta (JIT 2025 - Asiantuntijatyö)

Erityisehdot asiantuntijatyön hankinnasta (JIT 2025 – Asiantuntijatyö) korvaa aiemmat erityisehdot ketterillä menetelmillä toteutettavista projekteista (JIT 2015 - Ketterät menetelmät), joiden osalta työryhmä arvioi, että ne olivat jääneet vähälle käytölle eivätkä vastanneet nykyisiä IT-järjestelmien kehittämistyössä sovellettavia menetelmiä. Erityisehdot on tarkoitettu käytettäväksi IT-alan asiantuntijatyötä hankittaessa, esimerkiksi hankittaessa ohjelmistokehittäjiä tai projektipääälliköitä tilaajan ohjaamaan projektiin.

Kirjoita tähän huomionne erityisehdoista JIT 2025 - Asiantuntijatyö. Onko uusi ehtoliite ollut toimiva? Kehittämisehdotuksia?

Vastaus: JIT 2025 – Asiantuntijatyö erityisehdot muodostavat kevyen ja joustavan sopimuskehiksen, mutta jäävät vaativissa, pitkäkestoisissa tai liiketoimintakriittisissä IT-hankinnoissa liian yleisluonteisiksi. Ehdot eivät riittävästi ohjaa sopimussuhdetta tilanteissa, joissa asiantuntijatyö on kiinteä osa laajempaa järjestelmä-, palvelu- tai kehityskokonaisuutta, eivätkä ne anna riittävää ohjausta vastuunjakoon, ohjaus- ja raportointikäytäntöihin, asiantuntijatyössä syntyvien tuotosten immateriaalioikeuksiin tai muutostenhallintaan. Nykyiset ehdot eivät myöskään riittävän selkeästi erottele asiantuntijan resurssi- ja tulosvastuuta eivätkä täsmennä tilaajan antamien ohjeiden vaikutusta vastuunjakoon. Erityisesti tilanteissa, joissa tilaaja ohjaa työtä operatiivisesti, vastuunjako jää epäselväksi, mikä lisää tulkinta- ja vastuuriskejä. Lisäksi asiantuntijatyön erityisehtojen yhteensovitus muiden JIT 2025 - erityisehtojen kanssa jää ohueksi, mikä lisää hankintakohtaisten poikkeusten tarvetta. Ehtoja tulisi täsmentää ja niiden keskinäistä yhteensovitusta selkeyttää, mukaan lukien periaatetasoinen kirjaus siitä, missä määrin

toimittaja vastaa työn lopputuloksesta ja miten vastuu jakautuu tilanteissa, joissa tilaaja määrittelee työn sisällön ja priorisoinnin.

9. Henkilötietojen käsittelyn ehdot (JYSE/JIT - Henkilötiedot 2025)

Henkilötietojen käsittelyn ehdot on tarkoitettu käytettäväksi hankinnoissa, joissa toimittaja tulee käsittelemään tilaajan henkilötietoja tilaajan lukuun osana hankittavaa palvelua, kun käsittely perustuu EU:n yleiseen tietosuojasetukseen. Ehdot vastaavat pitkälti aiemmin käytössä olleita JIT 2015 – Henkilötiedot -ehtoja. Niitä ei ole tarkoitettu käytettäväksi sellaisenaan, vaan yhdessä JYSE- tai JIT-ehtojen kanssa. Tarkemmat konkreettiset vastuut ja velvoitteet sekä menettelytavat ja muut yksityiskohdat on sovittava sopimuksessa. Ehtojen liitteenä on Käsittelytoimien kuvaus, jossa yksilöidään käsiteltävät henkilötiedot.

Kirjoita tähän huomionne henkilötietojen käsittelyn ehdoista (JYSE/JIT - Henkilötiedot 2025), mukaan lukien lomakkeesta Henkilötietojen käsittelytoimien kuvaus. Onko ehtoliite ja lomake ollut toimiva? Kehittämisehdotuksia?

Vastaus: Ehtojen jatkokehittämiselle on selkeä tarve erityisesti monimutkaisissa IT-palveluissa, pilvipalveluissa ja monitoimittajaympäristöissä. Ehdot tunnistavat alihankkijoiden käytön osana henkilötietojen käsittelyä, mutta alihankintaketjujen moniportaisuus jää käytännössä pitkälti hankintayksikön riskiksi, ja tilaajan tosiasialliset mahdollisuudet valvoa käsittelyä vaihtelevat merkittävästi. Erityisesti pilvi- ja SaaS-palveluissa henkilötietoja käsitellään usein useiden toimijoiden ketjussa, joka voi muuttua sopimuskauden aikana ilman, että tilaajalla on todellisia vaikutusmahdollisuuksia käsittelijärakenteeseen. Henkilötietoehdoissa tulisi siksi ottaa selkeämmin kantaa alihankintaketjujen hallintaan, täsmentämällä alihankkijoiden hyväksymismenettelyjä ja yhtenäistämällä ilmoitusvelvollisuuksia ketjussa tapahtuvien muutosten osalta.

Kansainvälisissä pilvipalveluissa auditointi ja tarkastusoikeus toteutuvat tyypillisesti standardoitujen, riippumattomien kolmannen osapuolen auditointien ja niistä annettujen raporttien kautta, eikä yksittäisellä tilaajalla ole käytännössä mahdollisuutta suorittaa omaa paikan päällä -tarkastusta. Tämä poikkeaa perinteisistä IT-palveluista, joissa tilaajan oma tarkastusoikeus on usein laajempi ja suurempi. Sopimusehtojen tulisi selkeämmin tunnistaa nämä erot ja ohjata hyväksyttäviä auditointitapoja siten, että GDPR:n edellyttämä valvontavelvoite voidaan täyttää myös pilvipalveluympäristöissä.

Ehdot eivät myöskään riittävällä tavalla konkretisoi työnjakoa häiriö- ja tietoturvaloukkaustilanteissa, erityisesti monitoimittajaympäristöissä, joissa epäselvyyksiä syntyy vastuunjaosta viranomaisyhteyksiin, rekisteröityjen informointiin ja dokumentaatioon liittyen. Lisäksi henkilötietojen käsittelyn elinkaaren loppuvaiheisiin liittyvät kysymykset, kuten tietojen palauttaminen, siirtäminen ja hävittäminen sopimuksen päättyessä, jäävät osin yleisluonteisiksi, vaikka ne ovat käytännössä merkittäviä riskikohtia erityisesti pitkäkestoisissa ja pilvipohjaisissa palveluissa.

Henkilötiedot 2025 -ehdot eivät myöskään ota nimenomaisesti kantaa tekoälyyn, automatisoituun profilointiin, laajamittaiseen analytiikkaan tai tekoälymallien kouluttamiseen. Näiden teknologioiden yleistyessä julkisissa IT-hankinnoissa olisi perusteltua huomioida ne ehtojen jatkokehityksessä.

Henkilötietojen käsittelytoimien kuvauspohjan ohjaavuutta tulisi vahvistaa. Erityisesti tulisi selkeyttää, mitkä tiedot ovat pakollisia kaikissa hankinnoissa ja mitkä ovat tilannekohtaisia. Kuvauspohja käsittelee alihankkijoita, mutta ei riittävällä tarkkuudella monitasoisia käsittelijäketjuja. Kehittämistarpeita on alihankintaketjujen rakenteen kuvaamisessa sekä kunkin osapuolen vastuiden ja maantieteellisen sijainnin esittämisessä, erityisesti pilvi- ja SaaS-palveluissa, joissa myös muutosten hallintaan liittyvä ohjaus on puutteellista. Lisäksi kuvauspohjaa tulisi kehittää tukemaan riskiperusteista lähestymistapaa nykyistä paremmin ohjaamalla tunnistamaan DPIA-arvioinnin tarve sekä erittelemällä korkean riskin käsittelytoimet. Käsittelytoimet tulisi liittää selkeämmin tietoturva- ja varautumiskuvauksiin. Jatkokehityksessä olisi lisäksi perusteltua huomioida analytiikkaan, automatisoituun päätöksentekoon ja tekoälyn hyödyntämiseen liittyvät periaatteet sekä ohjaavia kysymyksiä datan uudelleenkäytöstä ja jatkokäsittelystä.

10. Kirjoitusvirheitä tai kieliversioita koskevat huomiot

Kirjoita tähän huomionne eri kieliversioista (kirjoitus- tai käänkösvirheet yms) . Täsmennä mihin kieliversioon, liitteeseen tai liitteisiin ja kohtaan huomiosi kohdistuu.

11. Huomiot ehtojen hallintamallista sekä julkaisemisesta ja visuaalisesta ilmeestä

Julkisen hallinnon IT-hankintojen yleisiä sopimusehtoja (JIT 2025) sekä henkilötietojen käsittelyn ehdot (JYSE/JIT - Henkilötiedot 2025) on julkaistu valtioneuvoston julkaisusarjassa sekä lisäksi yleiset ehdot ja erityisehtoliitteet ovat saatavilla erillisinä tiedostoina valtiovarainministeriön verkkosivuilla osoitteessa <https://vm.fi/hankintojen-sopimusehdot>. Samalla sivulla on julkaistu myös julkisen hallinnon hankintojen yleiset sopimusehdot (JYSE 2025). Ehdot ovat saatavilla myös muilla verkkosivustoilla.

Pidättekö tarkoituksenmukaisena, että JIT ja JYSE-ehdot on koottu samalle sivustolle?

- o **Kyllä**
- o Ei
- o En osaa sanoa

Valtiovarainministeriö lähtee siitä, että JYSE- ja JIT-ehdoille yhteinen Henkilötietojen käsittelyn ehdot jatkossakin päivitetään koordinoitusti siten, että ne säilyvät molempien ehtokokonaisuuksien yhteisenä liitteenä. Muilta osin pidetään mahdollisena, että päivitystyötä tarvittaessa voidaan tehdä eri aikaan. Onko mielestänne tarvetta varmistaa, että JYSE- ja JIT-ehtojen arviointi- ja päivitystyö tapahtuisi aina samanaikaisesti ja koordinoitusti? Olisiko siitä haittaa, jos niiden päivittäminen tapahtuu toisista riippumatta? Perustele vastauksesi.

Onko teillä huomioita tai kehittämissuhteita JIT 2025-ehtojen visuaaliseen ilmeeseen liittyen?